

3. Розробка системи базових показників, що визначають ефективність функціонування системи на кожному рівні управління.

4. Визначення завдань і структури системи.

5. Розробка методик оперативного контролю і аналізу рівня конкурентоспроможності підприємства.

6. Формування інструментів управлінських дій при зміні показників діяльності системи.

Розробка такої системи сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємства на стратегічному рівні, прийняттю своєчасних обґрунтованих управлінських рішень. Впровадження ефективної системи забезпечення конкурентоспроможності підприємства дозволяє системно вирішувати завдання оптимізації виробничої діяльності, ефективно використовувати матеріальні, трудові та фінансові ресурси, забезпечити конкурентоспроможність економіки.

Значення показника результативності оперативного контролю як підсистеми забезпечення конкурентоспроможності, одержаного на основі експертних оцінок і нескладних розрахунків, повинно бути більше за її вартість з урахуванням неодержаного альтернативного доходу.

Таким чином, актуальності набувають завдання розробки типових програм організації, розвитку і вдосконалення оперативного контролю рівня конкурентоспроможності підприємства. Такі програми повинні бути різноманітними, розроблені з урахуванням можливостей підприємств, тенденцій розвитку економіки в цілому і діючих механізмів її функціонування.

*І. А. Білик, асист.,
кафедра обліку та аудиту
Хмельницький національний університет*

ЗМІСТ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО ПОШИРЕННЯ В ПРАКТИЦІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Одним із закономірних наслідків розвитку ринкових відносин є загострення конкурентної боротьби. Це стимулює виробників до впровадження нових технологічних розробок; зниження витрат, що пов'язані з виробництвом та реалізацією товарів (по-

слуг) до мінімально необхідного рівня; підвищення якісних властивостей товарів (послуг) тощо.

Виробництво конкурентоспроможної продукції значною мірою залежить від ефективності управління виробничо-господарською діяльністю підприємства. Як наслідок, загострюється проблема інформаційного забезпечення системи менеджменту. В попередніх наших дослідженнях ми доводили, що управлінський облік є системою обліку, яка дозволяє сформувати достатній інформаційний масив для прийняття адекватних управлінських рішень. Однією із вимог, що висувається до інформації, сформованої в системі управлінського обліку, є достовірність.

Достовірність інформації значною мірою залежить від організації на підприємстві служби внутрішнього контролю, ефективною формою якого є внутрішній аудит. В основі вказаної залежності лежить теорія мотивації. Згідно цієї теорії усвідомлення працівниками факту обов'язкової перевірки аудитором їх роботи призведе до зниження зловживань, шахрайств та помилок.

Створення служби внутрішнього аудиту має на меті допомогти керівництву підприємства підвищити ефективність управління, проте з різних причин внутрішній аудит на підприємствах не ведеться. Однією з них можна вважати відсутність чіткого визначення змісту поняття «внутрішній аудит», що формує різне розуміння доцільності його організації на підприємстві.

В результаті дослідження різних підходів щодо визначення змісту поняття «внутрішній аудит» ми вважаємо можливим поділити їх на дві групи. Перша — визначення, згідно яких внутрішній аудит є різновидом господарського контролю, що організований на підприємстві і діє в його інтересах. Друга — визначення, які характеризують внутрішній аудит як незалежну діяльність на підприємстві з оцінки його роботи.

Розкриваючи зміст внутрішнього аудиту, на нашу думку, необхідно робити наголос на його призначенні, тому ми вважаємо, що під внутрішнім аудитом необхідно розуміти контроль, який здійснюється для попередження помилок та оцінки достовірності інформації, що використовується в процесі управління, розробки пропозицій по усуненню виявлених під час аудиту недоліків.

Запропоноване визначення, на нашу думку, характеризує доцільність організації внутрішнього аудиту на вітчизняних підприємствах та відображає взаємозв'язок з системою управлінського обліку та управління.

Ускладнення економічних відносин сприятиме розвитку внутрішнього аудиту як науки, так і практичної діяльності, але, на

нашу думку, для його поширення в практиці вітчизняних підприємств необхідна розробка відповідних рекомендацій, які будуть містити інформацію про особливості організації внутрішнього аудиту на підприємствах різних галузей.

*М. П. Волохова, викл.,
Л. М. Артамонова, викл.,
ОФУДУЕФ, Одеса*

МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Найважливішою ознакою підприємницької діяльності відповідно до Закону України «Про підприємництво» є її ініціативний та самостійний характер. Підприємець самостійно планує свою діяльність, спираючись на встановлений попит і кон'юнктуру ринку та розпоряджаючись чистим прибутком, який залишається після сплати податків і інших обов'язкових платежів. Але, як свідчать існуюча практика і дослідження [1—5], самостійність підприємця в умовах ринкової економіки у будь-якій країні неабияк обмежена і постійно знаходиться під регулюючим і координуючим впливом органів державного управління і місцевого самоврядування. Ця норма має застереження про можливість впливу державних органів на підприємницьку діяльність.

Метою даної статі є узагальнення умов регулювання підприємницької діяльності органами управління в межах їх компетенції з одержанням порядку встановленого законодавством.

У зв'язку з впровадженням ринкових реформ, роздержавленням та приватизацією, наявністю різноманітних недержавних форм підприємництва (приватних, колективних і індивідуальних), появи і розвитку конкуренції на ринку України між вітчизняними та зарубіжними товаровиробниками виникла об'єктивна необхідність щодо вдосконалення правових засад захисту господарчих суб'єктів і споживачів від недобросовісної конкуренції, яка з кожним роком набрала все більші масштаби.

Об'єктивні та суб'єктивні умови створення конкурентного середовища передбачають виникнення конфліктів між учасниками підприємницької діяльності через витрати, які понесла одна із сторін, право якої порушено, або пошкодження її майна, а також не одержані доходи, які б особа одержала, якби її право